

ایران ورجاوند

مجله ایران‌شناسی | سال ۱۴ | شماره ۶ | بهار و تابستان ۱۴۰۰ | ۳۰۰۰۰ تومان

- ◆ سفال و جوامع انسانی
- ◆ شهرنشینی ری در دوره سلجوقی
- ◆ آیین و شیوه تدفین ایل‌های غرب زاگرس مرکزی
- ◆ الگوهای هندسی شبه‌متناوب در نقش‌های گنبد کبود مراغه
- ◆ هیئت سیاسی پادشاهی حمیر در دربار بهرام دوم ساسانی در بیشاپور
- ◆ پیکره مفرغین شیر دوره هخامنشی از بُسته فارغان، حاجی آباد هرمزگان
- ◆ سر نخعی از محل کشف ظرف‌های سیمین دوره ساسانی سرپل زهاب، کرمانشاه
- ◆ درباره توسعه مهر و مهر و موم در زمان ساسانی، عملکرد: رویکردی میان‌رودانی

ایران ورجاوند

ایران ورجاوند زنده است

دوفصلنامه ایران شناسی

سال ۴ | شماره ۶ | بهار و تابستان ۱۴۰۰ | ۱۵۸ صفحه |
شماره ثبت مجله: ۸۰۶۸۸ | شماره ثبت نشان: ۲۹۶۲۹۸ |
صاحب امتیاز و مدیر و سردبیر: دکتر شاهین آریامنش |
مدیر داخلی: هوشنگ رستمی |

نشان مجله ایران ورجاوند برگرفته از گچبری ساسانی یافت شده از تیسفون عراق مربوط به دوره ساسانی است. داستان این گچبری به سال‌ها پیش بازمی‌گردد هنگامی که اسکار رویتر باستان‌شناس آلمانی همراه گروهش در سال ۱۹۲۹ میلادی در تیسفون در محدوده ساختمان بزرگی با نام معارید در حدود ۳ کیلومتری تاق کسری و ۱/۷۵ کیلومتری شمال دهکده سلمان پاک به کاوش‌های باستان‌شناسی پرداخت که در این کاوش‌ها از محلی که سپس تر خانه معارید ۶ نام گرفت شماری صفحه‌های گچبری گرد به دست آورد که در میان آنها صفحه‌گردی با دو بال گشوده شده از روبه‌رو وجود داشت که این دو بال، نشانی به شکل هلال ماه را دربر گرفته‌اند. این گچبری در موزه برلین آلمان نگهداری می‌شود.

عکس: نیم تنه پادشاه ساسانی که تاج آن نشان دهنده شاپور دوم یا بهرام پنجم است که از کیش در عراق یافت شده است. © موزه تاریخ طبیعی فیلد

تهران: صندوق پستی ۵۶۹-۱۴۵۱۵

www.iranvarjavand.ir

Iranvarjavand@hotmail.com

۰۹۳۹۵۹۶۹۴۶۶

چاپخانه: ایران کهن

همه حقوق این اثر برای ایران ورجاوند محفوظ است. تکثیر، انتشار، چاپ و بازنویسی این اثر یا بخشی از آن به هر شیوه همچون رونوشت، انتشار الکترونیکی، ضبط و ذخیره روی سی دی و چیزهایی از این دست بدون موافقت کتبی و قبلی مجله ایران ورجاوند ممنوع است | با همکاری گروه پژوهشی باستان‌کاوی تیسافرن |

”سیاهه“

مقاله

- ۴ پیکره مفرغین شیر دوره هخامنشی از بستانه فارغان، حاجی آباد هرمزگان | مهدی رهبر و مهدی خلیلی
درباره توسعه مهر و مهر و موم در زمان ساسانی، عملکرد: رویکردی میان‌رودانی | نیلز سی. ریتز، ترجمه زهرا
۱۲ فلاحی یارولی و رضا مهربانی
- ۲۵ هیئت سیاسی پادشاهی حمیر در دربار بهرام دوم ساسانی در بیشاپور | برونو اورلت، ترجمه نیکنام نجیب
۳۲ سر نخ از محل کشف ظرف‌های سیمین دوره ساسانی سرپل زهاب، کرمانشاه | سجاد علی بیگی
۳۷ الگوهای هندسی شبه‌متناوب در نقش‌های گنبد کبود مراغه | داریوش احمدی
۵۲ شهرنشینی ری در دوره سلجوقی | روکو رنته، گرمن د پاسکوله، ترجمه محسن سعادت
۶۹ آیین و شیوه تدفین ایل‌های غرب زاگرس مرکزی | علی نوراللهی
۱۰۴ سفال و جوامع انسانی | کرول کرامر، ترجمه مجتبی چرمچیان و حمزه خردمند

یادنامه

- ۱۳۵ فیروز باستان‌شناسی ایران

درگذشتگان

- ۱۴۵ درگذشتگان ایران‌شناسی | آرشاک ایروانیان

پیشخوان

- ۱۴۷ معرفی کتاب راهنمای باستان‌شناسی اسلامی | حسین صبری

گزارش

- ۱۵۳ هجدهمین گردهمایی سالانه باستان‌شناسی ایران

پیشخوان

BETH
WALKER
TIMOTHY
INSOLL
CORISANDE
FENWICK

The Oxford Hand
ISLAMIC
ARCHAEOLOGY

معرفی و نقد و بررسی کتاب

معرفی کتاب راهنمای باستان‌شناسی اسلامی

حسین صبری

پژوهشگر پسادکتری باستان‌شناسی

مشخصات کتاب

The Oxford Handbook of Islamic Archaeology. Bethany J. Walker, Timothy Insoll, And Corisande Fenwick. oxford University Press, 2020. Xii+775 Pp., Figs. Isbn 9780199987870

یک سال (۱۳۷۸) برای جلد اول، و ۱۸ سال (۱۳۸۱) برای جلد دوم می‌گذرد که بارها نیز تجدید چاپ شدند. کتاب‌های متنوع دیگری نیز با همین رویکردها وجود دارند که کمتر می‌توان از منظر باستان‌شناسی به آنها توجه کرد. از این رو برای باستان‌شناسان کتاب‌ها و متونی جایشان خالی بود که جنبهٔ درسی داشته باشند و رویکردی باستان‌شناسانه را به شکلی عام و با زبانی تقریباً ساده به دانشجویان و سایر محققان ارائه دهند. کتاب‌های معدودی به زبان انگلیسی یا زبان‌های دیگر در این زمینه منتشر شده‌اند و به تبع آن وضعیت ناخوشایندتری در انتشارات زبان فارسی وجود دارد. بیشتر فقط کتاب مقدمه‌ای بر باستان‌شناسی دورهٔ اسلامی (میلاریت ۲۰۱۰) با ترجمهٔ تعدادی از مترجمان (متأسفانه چندان در دسترس علاقه‌مندان قرار نگرفت) و باستان‌شناسی اسلام به ترجمهٔ نگارنده وارد

نگاهی جدید به چیستی گذشتهٔ نانوشته در متون پردازند، فقط به گذشته‌ای می‌پردازند که آن را در زمان حال نیز می‌یافتند. زیرا اسلام در جامعه زیسته می‌شد و گذشتهٔ اسلامی در نهایت گذشته‌ای متصل به زندگی معاصر ایران بود.

با این اوصاف باستان‌شناسی دورهٔ اسلامی در ایران کمتر از سرزمین‌های اسلامی دیگر توسعه یافت و متخصصانی هم که در این حوزه در ایران پرورش یافتند بیشتر می‌توان مورخان معماری یا مورخان هنر نامید. متونی که در حوزهٔ باستان‌شناسی اسلامی منتشر شدند نیز در همین زمینه و به طور خاص معماری قرون مختلف دورهٔ اسلامی و یا سیر تحول اشیاء و هنرهای مختلف دورهٔ اسلامی بود. برای مثال، یکی از معروف‌ترین نمونه‌ها دوگانهٔ هنر و معماری اسلامی چاپ انتشارات سمت است که از چاپ اول آن بیست و

زایش باستان‌شناسی برای شناخت گذشته‌ای اتفاق افتاد که بشر از دین بریده، شناخت تجربی خود را از گذشته طلب می‌کرد و نه آنچه آباء کلیسا بدان اذعان داشتند و بشر هزاران سال با آن زیسته بود. ورود باستان‌شناسی به ایران زمانی اتفاق افتاد که نگاه سنتی به گذشته وجود داشت و باستان‌شناسی به‌عنوان یک دانش وارداتی با نگاهی پیش از تاریخی و کمتر تاریخی وارد ایران شد و این در زمانی بود که فضای بسیار سنتی اوایل دورهٔ پهلوی بی‌نیاز از شناخت جدیدی نسبت به دورهٔ اسلامی بود و فضای سیاسی نیز به قدری تشنهٔ ملی‌گرایی، که به شناخت جدیدی از دورهٔ تاریخی دامن زد.

این شرایط به‌طور خودکار باعث شد باستان‌شناسی دورهٔ اسلامی بیشتر خارج از بافت باستان‌شناختی و در قالب نگاه به اشیاء و ابنیه توسعه یابد و بیش از آنکه باستان‌شناسان بخواهند با

بازار نشر شدند که البته هر یک منظر متفاوتی از باستان‌شناسی دوره اسلامی را مطرح می‌کنند. بنابراین کتاب راهنمای باستان‌شناسی اسلامی آکسفورد می‌تواند کتابی خوب در این زمینه برای علاقه‌مندان و به‌طور خاص دانشجویان باشد. زیرا گروه متنوعی از باستان‌شناسان متخصص دوره اسلامی در آن مشارکت داشته‌اند و همین امر فحوای نظری کار را بسیار متنوع می‌سازد و از جنبه‌های نظری دانشجویان و خوانندگان را با مکتب‌های مختلف می‌تواند آشنا سازد. کتاب راهنمای باستان‌شناسی اسلامی آکسفورد چاپ ۲۰۲۰ جدیدترین کتاب از نوع خود است که زیر نظر باستان‌شناسان متخصص دوره اسلامی از دانشگاه‌ها و مراکز مطرح گردآوری شده است. کتاب به‌صورت مجموعه مقالاتی است که در شش بخش و ۳۰ فصل تدوین شده است. اساس تقسیم‌بندی بخش‌ها تلفیقی از نگاه تاریخی - جغرافیایی است، به‌نحوی که می‌توان حوزه‌های جغرافیایی مجزایی را در آنها مورد بررسی قرار داد و هم‌زمان دلیل

این تقسیم‌بندی جغرافیایی را نیز در وقایع تاریخی، روند فتوحات و نیز گسترش متأخر اسلام در سرزمین‌های مختلف پی گرفت. هر یک از بخش‌ها نیز خود به فصول متنوعی تقسیم می‌شوند که تنظیم و تهیه هر یک از این فصول نیز بر عهده باستان‌شناسانی است که به‌خوبی

باستان‌شناسی دوره اسلامی در ایران کمتر از سرزمین‌های اسلامی دیگر توسعه یافت و متخصصانی هم که در این حوزه در ایران پرورش یافتند بیشتر می‌توان مورخان معماری یا مورخان هنر نامید.

که ضمن ارائه تاریخچه‌ای جالب از روند شکل‌گیری باستان‌شناسی دوره اسلامی در سرزمین‌های مختلف به پیشینه‌های آن می‌پردازند. در این بخش به ریشه‌های باستان‌شناسی اسلامی در تاریخ هنر همین دوره اذعان می‌شود و متخصصان ابتدایی همین دوره را کسانی معرفی می‌کند که به‌عنوان متخصصان تاریخ هنر تعلیم یافته بودند. این بخش با بحث درباره پیشینه باستان‌شناسی اسلامی ادامه می‌یابد و به‌طور اجمالی به گاهنگاری و وضعیت آن در ممالک مختلف اسلامی نیز می‌پردازد.

بخش دوم با عنوان «سرزمین‌های مرکزی اسلامی» شامل سرزمین‌های اصلی اسلامی و نواحی خاورمیانه‌ای می‌شود که فتوحات اولیه آنها را درنوردید و مراکز دو خلافت اموی و عباسی در آنها قرار گرفت. این بخش با تقسیم‌بندی جغرافیایی و همان‌طور که پیشتر نیز اشاره شد با نگاهی تاریخی به فصول مختلفی تقسیم شده است که شامل تمامی نواحی جغرافیایی می‌شود که ذیل سرزمین‌های اصلی فتوحات آغازین قرار می‌گیرد. بلاد شام

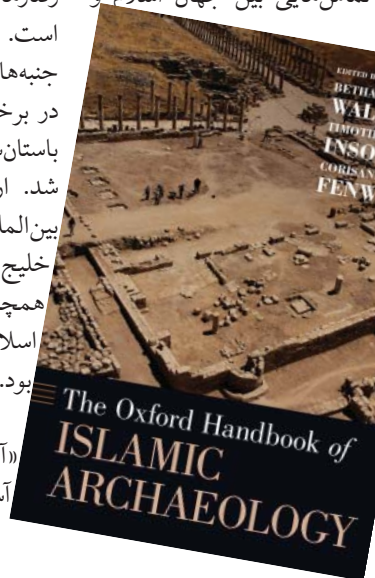
- 1 Bethany J Walker
- 2 Timothy Insoll
- 3 Corisande Fenwick

یا سوریه بزرگ خود دو فصل را تشکیل می‌دهد که به ترتیب فصل ۲-۱ سوریه جنوبی و فصل ۲-۲ سوریه شمالی. در فصل مربوط به سوریه جنوبی منطقه دمشق از جنوب تا خلیج عقبه و مدیترانه تا مرزهای فعلی عراق به بحث گذاشته می‌شود. در حالی که فصل مرتبط با سوریه شمالی از منظر جغرافیایی جنوب شرق آناتولی، جنوب عراق و فلات شمالی سوریه را پوشش می‌دهد. عراق (فصل ۲-۳)، مصر (فصل ۲-۴) و ایران (پرشیا) (فصل ۲-۵) از نظر فرهنگ و تاریخی واحدهای منسجمی را تشکیل داده که هر یک در فصل معینی به بحث گذاشته می‌شوند. فلات آناتولی و آنچه امروز ترکیه غربی و مرکزی خوانده می‌شود در دو فصل درباره آناتولی قرون میانی (فصل ۲-۶) و عثمانی (فصل ۲-۷) بحث می‌شوند. این تقسیم‌بندی را تاریخ‌نگاری‌های مختلف و پرسش‌های پژوهشی نیز توجیه می‌کنند. فصل مرتبط با عربستان و خلیج [فارس] (فصل ۲-۸) برای اولین بار تصویری منطقه‌ای از پیشرفت‌های فعال سال‌های اخیر در حوزه باستان‌شناسی اسلامی در شبه جزیره عربستان ارائه می‌دهد. در نهایت، این بخش با فصلی پایان می‌یابد که درباره اروپای عثمانی (روملی) (فصل ۲-۹) به‌طور مشترک نگاشته شده است و چشم‌انداز

بسیار متنوع تاریخی و فرهنگی سرزمین‌های منتهی‌الیه غربی امپراتوری را بررسی می‌کند. میراث دوره عثمانی در تاریخ‌نگاری دولت ملت‌های معاصر را به نقد می‌کشد. بخش سوم با عنوان «مغرب اسلامی» از منظر جغرافیایی شامل شبه جزیره ایبری، جنوب ایتالیا و سیسیل و نواحی کرانه‌ای آفریقای شمالی (مراکش، الجزایر، تونس و لیبی) می‌شود که مدت‌ها به‌عنوان نواحی حاشیه‌ای سرزمین‌های اصلی خلافت اسلامی (مذکور در بخش اول) در باستان‌شناسی اسلامی قلمداد می‌شد. فصول این بخش عبارت‌اند از به ترتیب افریقه و غرب مرکزی (فصل ۳-۱)، مغرب الاقصی (فصل ۳-۲)، صحرای بزرگ (فصل ۳-۳)، آندلس (فصل ۳-۴)، سیسیل (فصل ۳-۵) و تماس‌هایی بین جهان اسلام و

اروپای شمالی در دوره پیش از مغول (فصل ۳-۶). بخش چهارم با عنوان «آفریقای پایین صحرای بزرگ» از منظر جغرافیایی از پنج بخش تشکیل شده است که به ترتیب ساحل شرقی آفریقا (فصل ۴-۱)، سودان منطقه نیل (فصل ۴-۲)، اتیوپی و شاخ آفریقا (فصل ۴-۳)، غرب آفریقا (فصل ۴-۴) و سودان مرکزی (فصل ۴-۵) هستند. در این بخش آنچه اهمیت دارد تحقیق در این زمینه است که چگونه اسلام در این مناطق بومی شد و بر فرهنگ مادی تأثیر گذاشت. برای مثال، رژیم غذایی در غرب آفریقا، تدفین در ساهیل و اتیوپی، مقابر (ساحل شرقی آفریقا)، یا کتیبه‌های تدفینی (ساهیل غربی). در برخی از این مناطق غلبه با آداب اسلامی است و در برخی دیگر تداوم رفتارهای پیش از اسلامی مشهود است. مراحل اسلامی شدن و نیز جنبه‌های احتمالی فرقه‌ای آن نیز در برخی از این نواحی از منظر باستان‌شناختی بررسی خواهد شد. ارتباطات سیاسی و تجاری بین‌المللی با مناطق دیگر از جمله خلیج فارس و اقیانوس هند، همچنین تأثیر آن بر گروه به اسلام مورد بررسی خواهند بود.

بخش پنجم با عنوان «آسیا» شامل چهار فصل آسیای مرکزی (فصل ۵-۱)،

جنوب آسیا (۲-۵)، چین (۳-۵) و جنوب شرق آسیا (فصل ۴-۵) است. باستان‌شناسی اسلامی در مناطق مذکور رویکردها و نگاه‌های مختلف داشته و به یک اندازه پیشرفت نداشته است. برای مثال، این فعالیت‌ها در آسیای مرکزی با وجود قدمت زیاد، به واسطه نظام سیاسی شوروی و انتشارات به زبان روسی کمتر قابل دسترسی است. در جنوب آسیا، با وجودی که این فعالیت‌ها پیش از یک سده قدمت دارد بیشتر بر بناها توجه داشته و کمتر باستان‌شناسی بوده است. در چین باستان‌شناسی اسلامی به واسطه سیاست کمونیستی دولت محدودیت داشته است و در آسیای جنوب شرقی بیشتر به مراکز تجاری، مساجد و کتیبه‌ها پرداخته شده است. در مناطق مختلف مضامین غالب پژوهشی وجود دارد: برای مثال، ذهنیت غلبه کوچروی در آسیای مرکزی، اهمیت ارتباط مسیرهای تجاری با مراکز تجاری دریایی دور دست هند، جنوب و جنوب شرق آسیا، خلیج فارس و غرب آسیا. فرایند اسلامی‌سازی یکی دیگر از مضامینی است که به خصوص در

آسیای جنوب شرقی اهمیت یافته است. همچنین توجه به حفظ میراث فرهنگی اسلامی در آسیای مرکزی، چین و جنوب آسیا روزه روز در حال رشد است. بخش ششم که آخرین بخش کتاب نیز هست با عنوان «مدیریت میراث و توسعه جامعه» نام دارد و از پنج فصل تشکیل شده است. فصل ۱-۶ با عنوان «باستان‌شناسی جامعه در جهان اسلام» به اهمیت دخالت افراد محلی مانند معلمان، سالخوردگان و افراد دیگر در حفاظت از آثار محلی می‌پردازد، زیرا بیشتر طرح‌های باستان‌شناختی مستقیم یا غیرمستقیم به افرادی مربوط می‌شود که نزدیک این آثار زندگی می‌کنند. این فصل با این نگاه به «باستان‌شناسی اجتماع» می‌پردازد. فصل ۲-۶ با عنوان «میراث در بافت» به تعارض بین میراث اسلامی حاضر در جوامع در حال توسعه می‌پردازد. در این فصل پیچیدگی‌ها و چالش‌های حفظ میراث قابل رؤیت اسلامی در کشورهای مختلف اسلامی پرداخته می‌شود. عنوان فصل ۳-۶ «آیا نوعی عملکرد اسلامی

برای حفاظت از میراث فرهنگی وجود دارد؟» است که پرسش از نوعی نگاه نظری و عملی اسلامی در مورد میراث فرهنگی مدنظر دارد. در این فصل به معیارها و موازن بین‌المللی (بهتر است بگوییم غربی) و چالش‌هایی که ممکن است در حفاظت از یک اثر پیش آید پرداخته می‌شود. فصل ۴-۶ با عنوان «جنگ و اعاده» به نقش جنگ در دست‌اندازی به میراث کشورهای دیگر و نیز نقش باستان‌شناسی در توجیه لشکرکشی‌ها و بحران‌های سیاسی پرداخته است. و در نهایت فصل ۵-۶ با عنوان «میراث اسلامی در سه شبه جزیره» به باستان‌شناسی در شبه جزیره‌های قطر، ایبری و بالکان می‌پردازد. در این فصل به میراث اسلامی به‌عنوان امری تأثیرگذار در فرهنگ مادی نگاه می‌شود. اینکه چه به عنوان اقلیت و چه در قالب باور اکثریت جامعه در شکل‌گیری فرهنگ مادی جامعه تأثیر گذاشته است. همچنین گفتمان‌های سیاسی و اقتصادی درباره گذشته اسلامی این جوامع و در نهایت اقوامی که تأثیرگذار بر یا تأثیرپذیر از این فرهنگ مادی بوده و هستند.

تاریخ تاجیکان: ایرانیان شرقی

دکتری تخصصی تاریخ از دیگر از سخنران‌های این نشست بود. دکتر آموزگار در آغاز روی تاریخ‌نگاری در کشور صحبت کرده و به گونه‌های تاریخ‌نگاری اشاره نمود. وی تاریخ‌نگاری را به‌دسته‌های دوره‌ای، عمومی و تاریخ‌نگاری دودمانی تقسیم کرد. آموزگار گفت که در افغانستان در زمینه تاریخ‌نگاری در عموم در پیوند به قوم‌ها از جمله تاجیکان کم کاری صورت گرفته است. وی افزود که جایگاه تاریخ‌نگاری مدرن در گذشته خالی است. ولی در این اواخر نمونه‌های خوبی داریم و از جمله تاریخ قوم هزاره که توسط عسکر موسوی نگارش یافته به‌خوبی یاد کرد. وی ریشه بسیاری از نامهربانی‌ها فراروی تاریخ‌نگاری را غفلت در مورد تاریخ‌نگاری قوم تاجیک را سیاسی خواند. آموزگار بی‌طرفانه بودن این پژوهش را یکی از ویژگی‌های ارزشمند این کتاب دانست.

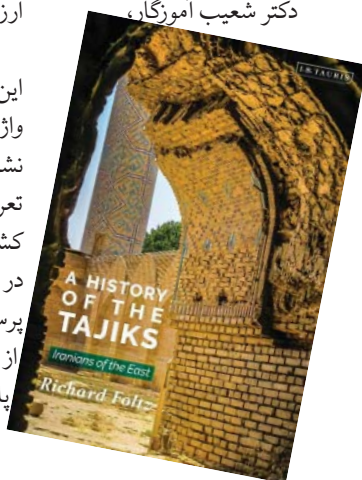
دکتر ارغون سخنران پایانی این برنامه به‌گونه فشرده روی واژه تاجیک پرداخته، چاپ و نشر چنین کتاب‌هایی را در باز تعریف گفتمان‌های تاریخی در کشور و منطقه ارزشمند دانست. در پایان اشتراک کنندگان برنامه پرسش‌هایی را مطرح کردند که از سوی سخنرانان برنامه به آنها پاسخ ارائه شد.

صالح محمدخلیق، پژوهشگر سخنران دیگر این نشست بود. وی ترجمه و نشر این کتاب را کاری ارزنده دانست و کتاب را با جزئیات مورد بررسی قرار داد. وی همچنان برگردان متن فارسی این کتاب را خوب و زیبا دانسته این را یکی از بهترین ترجمه‌ها دانست. وی در پیوند به واژه «تاجیک» موافقت خود را با یادداشت مترجم که واژه «تاجیک» را برگرفته از واژه «تاج» دانسته، اعلام کرد. وی نام‌گذاری‌های گوناگون روی ملت تاجیک و زبان فارسی را یکی از آسیب‌های بزرگ برای تاجیکان دانسته افزود: از آسیب‌هایی که برای نخستین بار به قوم تاجیک وارد گردید؛ جایگزین مرزهای فرهنگی به قومی بود. دومین مشکل این بود که زبان بسیاری از قوم‌های تاجیک تبار را زیر نام‌های چندگانه مانند: فارسی، دری و تاجیکی از هم جدا کرده‌اند. دکتر شعیب آموزگار،

کتاب تاریخ تاجیکان: ایرانیان شرقی نوشته ریچارد فولتس ایران‌شناس کانادایی است. این کتاب را عبدالخالق لعل‌زاد؛ پژوهشگر تاریخ به فارسی برگردانده است و در کابل افغانستان منتشر شده است.

جمعه، ۳۰ عقرب ۱۳۹۹، از برگردان فارسی کتاب «تاریخ تاجیکان: ایرانیان شرقی» نوشته دکتر ریچارد فولتز، مدیر مرکز مطالعات ایران در دانشگاه کنکور دیا در مونترال، کانادا را انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان در شهر مزار رونمایی کرد. این کتاب را دکتر عبدالخالق لعل‌زاد؛ پژوهشگر تاریخ به فارسی برگردانده و گروه انتشارات مؤسسه مطالعات استراتژیک افغانستان آن را به نشر رسانده است.

در آیین رونمایی از این کتاب، سیدرضا محمدی، مشاور فرهنگی انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان درباره پیشنهاد تاریخ‌نویسی در افغانستان صحبت کرد. همچنان روایت‌های متفاوت در شماری از کتاب‌های تاریخی در زبان فارسی در افغانستان را برشمرده و آنها را به مقایسه گرفت. وی در ادامه در مورد اهمیت پژوهش‌هایی که در زمینه تاریخ انجام می‌شود صحبت کرد و گفت نبود اینگونه کارها کاستی‌هایی را در زمینه پژوهش‌های تاریخی به بار آورده است.

“Contents”

Article

The Bronze Statue of a Lion of the Achaemenid Period from Fareghan, Hajiabad, Hormozgan Mehdi Rahbar & Mehdi Khalili	4
On the Development of Sasanian Seals and Sealing Practice: A Mesopotamian Approach Nils C. Ritter, Persian Translated by Zahra Fallahi & Reza Mehrabi	12
A Himyarite Diplomatic Mission to the Sasanian Court of Bahram II depicted at Bishapur Bruno Overlaet, Persian Translated by Niknam Najib	25
Bronze Vessels of the Sassanid Period in Sarpol-e zahab, Kermanshah Sajjad Alibeigi	32
Alternating like Patterns in Motifs of Gonbad-e Kabood of Maragheh Dariush Ahmadi	37
The Urbanization of Rayy in the Seljuq Period R. Rante & . Di Pasquale, Persian Translated by Mohsen Saadati	52
Ritual and Burial Method of the Tribes of the West of the Central Zagros Ali Nourallhi	69
Pots and Peoples Karol Cramer, Persian Translated by Mojtaba Charmchian & Hamzeh Kheradmand	104

Memorandum

Firouz Bagherzadeh	135
--------------------	-----

Obituary

Hasan Talaei, Javad Ghandgar, Sadegh Malek Shahmirzadi, Wolfram Kleiss, Michele Casanova Arshak Irvanian	145
---	-----

Critique and Book Review

The Oxford Handbook Of Islamic Archaeology Hosein Sabri	147
--	-----

Report

18 th Annual Symposium on Iranian Archaeology	153
--	-----

ایران ورجاوند

○ ○ ○ ○ ○
| Iran-e Varjavand (Glorious Persia) |
| Persian Journal Of Iranain Studies |
| Vol. 4, No.6, Spring & Summer 2021 |

Concessionaire, Manager in Charge
and Editor-in-chief:

| Dr. Shahin Aryamanesh |

Managing Editor: **Houshang Rostami**

📍 Tehran, Iran, Post box: 14515-569

🌐 www.iranvarjavand.ir

✉ Iranvarjavand@hotmail.com

☎ +98 9395969466

The figure is a Sasanian king, identified by his crown
as either Shapur II or Bahram V, from Iraq, Kish,
© The Field Museum of Natural History

All rights reserved. No part of this publica-
tion may be reproduced, stored in a retrieval
system or transmitted in any form or by any
means, electronic, mechanical, photocopying,
recording or otherwise, without prior permis-
sion in writing, form the publisher.

With Contributions by

| Tisaphemes Archaeological Research Group |

Persian Journal of Iranian Studies / Vol. 4 / No. 6 / Spring & Summer 2021

ایران
ورجاوند

Iran-e Varjavand
(Glorious Persia)

- ◆ Pots and Peoples
- ◆ The Urbanization of Rayy in the Seljuq Period
- ◆ Ritual and Burial Method of the Tribes of the West of the Central Zagros
- ◆ Alternating like Patterns in Motifs of Gonbad-e Kabood of Maragheh
- ◆ Bronze Vessels of the Sassanid Period in Sarpol-e zahab, Kermanshah
- ◆ On the Development of Sasanian Seals and Sealing Practice: A Mesopotamian Approach
- ◆ A Himyarite Diplomatic Mission to the Sasanian Court of Bahram II depicted at Bishapur
- ◆ The Bronze Statue of a Lion of the Achaemenid Period from Fareghan, Hajiabad, Hormozgan